

Referat fra møte i Kringkastingsrådet 02.12.10

Sylfest Lomheim ledet møtet i May-Helen Molvær Grimstads sykefravær. Møtet ble holdt i møterom 7/8 i på Marienlyst.

Dagsorden:

10.30 Trekant

Innledning ved Ung-redaktør i NRK Håkon Moslet
Og helsesøster for Ungdom i Lørenskog, Edel Bratlie (se vedlegg)

Innspill
Kringkastningsrådet v

Gjennomgang av andre klagesaker

13.00 Fra ide til program

Innledning utviklingssjef li NRK var Ragne Jensen
Og programutvikler Kirsten Poppe

14.00 NRK-ledelsen informerer

Tilstede fra Rådet:

Jon Olav Alstad
Grete Fossum
Mette Gundersen
May Hansen
Knut Haavik
Kristoffer Kanestrøm
Sylfest Lomheim
Beate Bø Nilsen
Steinar Pedersen
Afshan Rafiq
Frank Rossavik
Helge Østbye

Tilstede fra NRK:

Mediedirektør Annika Bjørnstad
Programdirektør Per Arne Kalbakk
Programdirektør Grete Gynnild Johnsen

Tilstede fra sekretariatet:

Rådssekretær Erik Berg-Hansen
Referent Vetle Daler

Trekant

- NRK er noe voksent, grått og litt statlig som de unge ikke føler er for dem. Vi må derfor bli spissere, mer juicy, noe som var et av målene med en serie som hadde arbeidstittelen "Hjerteflimmer". Det var dette som ble til "Trekant", sa NRK Ung-redaktør Håkon Moslet i sin innledning til behandlingen av klager på NRK3-programmet Trekant.

- Vi gjorde bevisste valg – det skulle være rett på sak mht sex. Vi skulle ha smarte, normale ungdommer, ikke en gjeng ekshibisjonister som var villig til å gjøre hva som helst på tv. De skulle være åpne for å snakke om sex, men med beina på jorda. Og de skulle bo sammen i en leilighet, for å ta det ut av en stiv studiosetting.

3. november fikk vi et jordskjelv i tv-markedet. Trekant hadde 416 000 seere, 36 % markedsandel i 20-29-gruppa er utrolig. Det viser at unge seere kommer bare vi har et attraktivt tilbud å by på. Flere suksesser i NRK3 denne høsten har vært "Radiosepsjonen" og "Påpp & råkk". Trekant har dessuten vært en stor hit på nett, sa Moslet, som kunne fortelle at det har kommet 7897 henvendelser om dette programmet. – Det meste bærer preg av å være kampanjer. På Facebook ser vi et mer nyansert bilde. 10 000 er med i gruppa "Nei til trekant", fansiden har 13000 medlemmer, sa Moslet, og fortsatte: - Serien skaper debatt, bl.a. om sexundervisning i skolen. Sexologer roser programmet. Det er også sjelden et NRK-program blir så mye omtalt av konkurrerende kanaler, sa Håkon Moslet.

- Ungdom er veldig opptatt av programmer som "Paradise Hotel", og nettet er fullt av spekulativ sex. Da er det en viktig oppgave for NRK å lage programmer med positiv helseopplysning, sa Edel Bratlie, helsesøster for ungdom i Lørenskog kommune. Hun mente at Trekant har mye god info, humor og skråblikk og åpne, frie, trygge og gode rollemodeller. – Men det er en mangel i serien at sex er løsrevet fra følelser og ansvar, mente hun. – Jeg tviler på at programmet representerer hele ungdomsgruppa. Det er mye fokus på teknisk sex, og det blir litt mangefullt. Hva skjer når alt i seksualiteten blir trivialisert? Det oppleves for noen som mer press. Men de fleste opplever det nok som informativt og morsomt, sa Bratlie, som mente serien kunne blitt svært bra hvis den hadde hatt et videre perspektiv, gjerne sammen med en fagperson på slutten av hvert program.

Frank Rossavik ville vite mer om seertallene. – Hvordan er aldersfordelingen? spurte han.

- Av alle mellom 20-29 som så på tv, var det 36 % som så første episode. 416 000 er eksepsjonelt høyt. De to siste har ligget på rundt 250 000, svarte Håkon Moslet. – Når det gjelder aldersprofilen, er det flest over 60 som ser programmet. Men vi har størst markedsandel i 20-39-gruppa, sa han.

- Mange klager på at programmet ikke er satt inn i en følelsemessig sammenheng. Vurderte dere dette? spurte Grethe Fossum.

- "Hjerteflimmer" inneholdt mer følelser. Men det ble for snilt. Flere av dem som har klaget, ville nok ha likt det, men neppe de vi lager tv for. Det er mulig vi skulle hatt mer om følelser, men vi har valgt denne vinkelen. En oppegående 20-åring vil se at dette ikke er a-å om seksualitet, svarte Håkon Moslet.

Beate Bø Nilsen gratulerte NRK Ung med en fantastisk flott serie. – Har dere gjort kvalitative undersøkelser blant målgruppa om hva de synes? spurte hun, og la til:
- Vet man hvem klagerne er og hvor gamle de er?

- Unge voksne er ingen ensartet gruppe, vi opplever også unge som skriver og klager. Men et stort flertall takker NRK for programmet, vi opplever veldig positive tilbakemeldinger i målgruppa. Det er flere måter å klage på - ringe til publikumssenteret, sosiale medier, kommentere på nrk.no, og så videre. Vi vet om kampanjer, bl. a. fra Visjon Norge og Familie og medier. Her er det mange misforståelser, og mange har ikke sett programmet. Det ser vi på ordlyden i klagene, sa Håkon Moslet.

May Hansen mente at det er viktig at NRK har tatt opp dette temaet. - Men vurderte dere noen form for "refleksjonsdebatt"? spurte hun.

- Deltakerne er tilgjengelig på chat underveis og en time etter når programmet sendes. Der er det mulighet for å stille spørsmål til dem. P3s Juntafil tar også opp de samme temaene, svarte Håkon Moslet.

- Har dere vurdert andre programkonsepter som tar opp de sidene som etterlyses? lurte Jon Olav Alstad.

- Nei. Ikke i denne omgang, men vi må vurdere om dette kan være aktuelt i et senere konsept, svarte Håkon Moslet. - Dette er ikke den hele og fulle sannheten om seksualitet, og det gir det seg heller ikke ut for å være, sa Ung-redaktøren.

- Dette er et kjempefint program, jeg har aldri opplevd et program som dekker alle aspekter av et tema, det er umulig. Dere har fått med utrolig mye, sa Grethe Fossum, og fortsatte: - Jeg har vært med siden Anne-Kat Vestly, Mette Jansson og Trond Viggo Torgersen. Verden har gått videre. Jeg finner meg ikke å bli satt i bås som 65-årig kvinne som klager, jeg synes det er et fantastisk program. Det har alle de verdiene NRK skal ha – glede, humor, åpenhet og lærerikt. Programmet om homofili var spesielt nyttig, det er lite opplysningsstoff om homoseksualitet blant unge, mente hun.

- Trekant presenterer sex med humor og varme, og det er positivt for en liberal sjel som meg. Avmystifisering er bra, sa Frank Rossavik, som imidlertid også var kritisk. – Jeg fikk en følelse av at programmet ikke egentlig er laget for ungdom. Jeg tror ungdommen er opptatt av andre aspekter av sex. Kama sutra, f. eks., forbinder jeg med kvinner i femtiåra som studerer kunsthistorie. Når det gjelder stripping tenker jeg menn på min alder og oppover. Jeg tror dette er klekket ut av folk på min alder som vil vise ting de er opptatt av med unge aktører, mente Rossavik.

- Jeg leste klagene først, og ble nesten litt skuffa da jeg så hvor renslig og bra programmet egentlig er. Jeg vil gratulere NRK Ung med et flott program. Dette er folkeopplysning, som oppfordrer til åpenhet og nysgjerrighet blant unge mennesker. Jeg skulle ønske jeg hadde et sånt program som tenåring, sa Mette Gundersen, som mente det er bra at en seriøs kringkaster lager programmer som er motvekt til det

"glossy" – som f.eks. Paradise Hotel. – Disse programmene er bare fordømmende og gir ikke opplysning for seerne, sa hun, og la til: - Klagerne tror vi kan stoppe programmet, men det kan vi jo ikke. Programlederne er for øvrig helt fantastiske, jeg anbefaler at dere bruker dem til andre ting også, sa hun.

May Hansen var enig. – Det er så nødvendig at temaet settes på dagsorden. Noen av temaene med kompliserte stillinger osv er kanskje mer egnet for de som er noe eldre, men dette er et viktig program å videreføre. Lykke til videre, jeg håper på en oppfølger, gjerne med mer debatt, sa May Hansen.

- I allmennkringkasteroppdraget ligger kvalitet, bredde, det skal avspeile virkeligheten, og skal tilby programmer som har betydning for alle grupper. Trekant er et viktig program i forhold til disse kriteriene, sa Helge Østbye, og fortsatte: - Ingen enkeltgruppe skal diktere hva NRK skal sende, eller ha vetorett mot programmer. Vi bør gi vår tilslutning til serien uten å gå i detaljer, mente han.

- Det er godt å se at NRK kan ta posisjonen som folkeopplyser ennå. Reaksjonene var vel som forventet, mente Jon Olav Alstad. – Det er en flora av sex på nettet – som pornoindustrien definerer. Det er bra at NRK lager en motpol mot dette. Det bør NRK fortsette med, mente han.

Kristoffer Kanestrøm var enig. – Jeg er en konservativ ung mann, men kan ikke hisse meg opp over dette programmet. Det er viktig å huske hvem som er i målgruppa, det er ikke mange av dem i kringkastingsrådet. Mitt inntrykk er at den eldre garde er mest negativ, mens mange unge synes dette er bra. Det er ikke overraskende at det kommer mange klager, men mange er utenfor målgruppa og mye er organisert. Programmet har en form som appellerer til ungdom, de som ikke liker det bør bruke fjernkontrollen, sa Kanestrøm.

Beate Bø Nilsen roste også programmet. – Jeg har kun fått positive tilbakemeldinger fra sønner og familie. Mange av klagene her går på at man splitter sex og moral og ikke diskuterer følelser, prevensjon osv. Men det er grenser for hvor mye man skal gape over. Andre programmer tar inn deler av dette. Formen bra, seertallene viser at NRK har truffet, sa Nilsen, som lurte på hvordan programlederne blir tatt vare på i mediestormen.

- Jeg slutter meg til den unisone applausen fra rådet, det er veldig nyttig at NRK tar opp disse spørsmålene, sa Knut Haavik. – Programskaperne har fått inn mye humor og glede i denne serien. NRK bør ikke ta seg nær av klagestormen. Det burde vært aldersgrense for å kunne klage på denne serien, mente han.

- Jeg minner om at ikke alle klagene er like dumme og perifere, her er også yngre folk med relevante innspill. Vi skal ikke tro at alt var organiserte aksjoner, sa Frank Rossavik, og fortsatte: - De omtales som programledere, spørsmålet er om man har vært nøye nok på å fortelle dem hva de skulle være med på. Bordet fanger hvis de har gitt en generell tilsutning til å delta. I hvilken grad var de innforstått med hva de skulle gjennom? spurte han.

- Jeg tenker at dette er et program på jenters premisser. Hvorfor ikke la en mann lære jentene om sexleketøy, mens det motsatte var greit? Jeg vil samtidig advare

mot for mye refleksjon – ikke trekke inn voksne ”eksperter”, da er vi tilbake til Mette Jansson, sa Grethe Fossum.

Sylfest Lomheim var nysgjerrig på Facebook-gruppene som har dukket opp med motstand og støtte. – Nei-gruppa ble startet før programmet ble sendt, mens ja-gruppa ble startet av unge positive folk, svarte Håkon Moslet.

- Takk for at så mange har oppfattet programmet som det det var ment å være, sa Per Arne Kalbakk. - Serien viser en åpenhet og avslappethet til sex som jeg mener er viktig. Det er mange vanskelige redaksjonelle vurderinger rundt et slikt program. Resultatet er en serie vi står 100 prosent inne for. Det hadde nok ikke gjort serien dårligere å fokusere mer på usikkerheten, prestasjonsangsten osv, og det tar vi med oss som viktig tilbakemelding. Men jeg synes de er flinke til å belyse noen problemer også, f. eks. at det er vondt å spille inn porno, sa Kalbakk, og la til: - Vi visste at dette ville være kontroversielt, og har respekt for at mange opplever det problematisk, men er ikke enig i at vi ikke skal lage slike programmer. Det kan dessuten velges bort av hver enkelt seer.

Også Edel Bratlie håpet på en oppfølging. - Tenk også på de unge uten erfaring, ned til 14-15 år, som ser dette, kan det lages en oppfølging for dem? Kan man bruke serien i undervisning? Det er fint at NRK lager fordomsfrie programmer, men mange av ungdommene jeg møter har så mye sårbarhet, de butter i så mange vegger. Jeg er ikke sikker på at Trekant treffer dem, sa hun.

Håkon Moslet avkreftet påstanden om at Trekant er laget av menn på 50. – Det er relativt unge folk som står bak, sa han. – Det er fortsatt mange som mener sex er noe man ikke skal snakke om. Derfor er det umulig å lage en sånn serie uten at det blir bråk. Når det gjelder deltakerne, har vi vært bekymret for dem, det har vært et vanvittig trøkk, og vi har fulgt dem opp tett. De har fått tilbud om profesjonell oppfølging, og vi har hatt kontakt med foreldrene. De er ikke programledere, men deltakere. Jeg tror de var klare over hva de ble med på, men medietrøkket ble større enn ventet. Det er ikke lett å forberede seg på å bli kjendis, sa Moslet, og la til: - Trekant gir ikke all info unge trenger om sex, men jeg registrerer at programmet blir rost for åpenhet og ærlighet, og tror det gir utgangspunkt for diskusjon og refleksjon unge imellom, sa Ung-redaktøren.

Uttalelse:

- Kringkastingsrådet vil gi NRK honnør for at NRK setter temaet ungdom og sex på dagsordenen, og at dette skjer på en åpen og humørfyllt måte. Rådet mener ellers at temaet er så viktig og omfattende at NRK bør vurdere behovet for en oppfølging, oppsummerte Sylfest Lomheim.

Gjennomgang av andre klagesaker

Gjennomgang av 11 øvrige saker som alle ble tatt til etterretning.

Fra ide til ferdig program

Prosjektleder Ivar Ragne Jensen orienterte om arbeidet i NRKs programutviklingsgruppe.

- Det blir aldri for mange ideer, men vi har ikke et godt nok mottaksapparat for ideene. Derfor har vi etablert denne programutviklingsgruppa, sa Jensen, som sammen med programutvikler Kirsten Poppe presenterte ideutviklingsmetoden NABC – needs, approach, benefits, competition. Metoden tar utgangspunkt i brukernes behov, altså needs. Det gjør vi gjennom å intervjuer en typisk seer i målgruppa. – Vi har holdt på med dette i tre år, og arrangerer 120-130 workshops i løpet av et år. Et eksempel på programide som har sprunget ut av dette er den kommende serien "Redd menig Osen", hvor pasifisten Are Sende Osen prøver seg i forsvaret. "Teenage boss" er et annet konsept som nå er i pilotproduksjon. Her overlates familieøkonomien til tenåringen i en måned, fortalte Jensen. "Barnas supershow" og finalen i Eurovision Song Contest er andre programmer gruppa har vært involvert i. – Tanken med Barnas supershow var at det skal være så gøy å se på at barna glemmer å spise lørdagsgodteri.

Afshan Rafiq syntes metoden med brukerintervju var interessant. - Hvordan plukker dere ut den ene brukeren som skal intervjues? Hvor treffsikre er intervjuene? spurte hun. – Det hender vi må gjøre 2-3 intervjuer før vi er fornøyd, innrømmet Ivar Ragne Jensen. – Vi prøver å finne den optimale seer i den målgruppa vi er ute etter? Dette jobber vi mye med. Poenget er ikke å gjøre en meningsmåling, men å sortere våre ideer gjennom den ene brukerens tanker. Se det fra deres perspektiv. Dette er et håndverksknepp for å sortere ideene annerledes, sa Jensen.

Knut Haavik var imponert. - Jo lengre jeg sitter i dette rådet, jo flere myter knuses om at NRK er en byråkratisk, sidrompa elefant. Selv skapte jeg min suksess på slagordet "det er ideer vi lever av". I mine møter var det forbud mot å le av "dårlige ideer". Med litt ping pong over bordet kan den dårlige ideen bli genial, sa Haavik, og fortsatte: - I VG skapte jeg "fru Hansen på Tveita". "Er fru Hansen på Tveita interessert i dette?", var kontrollspørsmålet, og det er noe av den samme tankegangen dere forteller om her. Jeg er imponert over idearbeidet deres, sa han.

- Hvor mye vekt legger dere på hva dere som personer mener at publikum skal få? spurte Sylfest Lomheim. – Vi har en masterplan for innholdsstrategi som ligger til grunn. Det er lettere å følge strategien ved å bruke denne metoden, svarte Jensen. Annika Biørnstad supplerte: - Dette er komplekst, vi skal ta hensyn til mange ting på en gang – samfunnsoppdraget, vedtektene, målgrupper, medieplattformer – tv, radio, nett. Spørsmålet er hvordan vi best mulig treffer publikum med innhold som samfunnsoppdraget forventer at vi skal gi. Hvordan sortere innholdet inn i tre plattformer. Det er krevende å se alle disse tingene i en sammenheng, og å oppfylle ambisjonene på alle områder, i tillegg til å gjøre det så stort og bredt at vi blir relevante for flest mulig. Derfor jobber vi nå mer fokusert og profesjonalisert enn før, sa Annika Biørnstad.

Vetle Daler (ref)